

Alicja Andryszczak

Taizé – Pielgrzymka Zaufania przez Ziemię

Taizé to mała wioska położona w południowej części Burgundii, w centralnej Francji. Osada ta jest domem międzynarodowej wspólnoty ekumenicznej, założonej w 1940 r. przez brata Rogera. Obecnie wspólnota liczy ponad stu braci, katolików i ewangelików, reprezentujących 25 narodowości. Bracia żyjący we wspólnocie zobowiązani są ślubami do zachowania celibatu, życia w prostocie i dobroci serca.

Historia wspólnoty sięga czasów drugiej wojny światowej. W 1940 r. jej założyciel – brat Roger, mając 25 lat, opuścił kraj ojczysty Szwajcarię i zamieszkał we Francji, kraju pochodzenia swej matki. Brat Roger wziął przykład ze swej babki, która w czasie pierwszej wojny światowej, ryzykując własnym życiem, niosła pomoc najbardziej potrzebującym. Osiedlił się w małej wiosce Taizé, położonej w pobliżu linii demarkacyjnej dzielącej Francję na dwie części. Kupił tam dom, w którym ukrywał uchodźców uciekających z okupowanej części Francji. Żyli oni w bardzo skromnych warunkach: nie było bieżącej wody, po wodę pitną chodzili do studni, ubogie było wyżywienie. Roger przebywał w Taizé do 1942 r. W listopadzie tegoż roku Francja znalazła się pod całkowitą okupacją Niemiec i brat musiał pozostać poza jej granicami do 1944 r. W międzyczasie spotkał swych pierwszych współbraci, którzy towarzyszyli mu, gdy jesienią 1944 r. powrócił do Taizé. W ten sposób powstała wspólnota, która w centrum swego życia umieściła dwie podstawowe wartości: dobroć i prostotę serca.

W 1949 r. pierwsi bracia złożyli śluby zakonne zobowiązujące do zachowania celibatu, życia we wspólnocie oraz dzielenia się z innymi dobrami duchowymi i materialnymi. Bracia zrzekają się majątku osobistego, nie przyjmują żadnych prezentów, na utrzymanie zarabiają wyłącznie własną pracą. Z biegiem lat wspólnota powiększała się. Aktualnie liczy ponad stu braci. Część z nich żyje, mieszka i pracuje w Taizé, część pomaga potrzebującym w różnych zakątkach świata. Bracia kierując się słowami św. Augustyna „*Kochaj i powiedz to swoim życiu*”, już w latach 50. XX w., wyjeżdżali do najbiedniejszych krajów. Dziś małe wspólnoty, zwane fraterniami, znajdują się w ubogich regionach Afryki, Azji i Ameryki Łacińskiej. Bracia dzielą warunki życia tych, z którymi mieszkają, dając świadectwo miłości najbiedniejszym, dzieciom ulicy,

więźniom, umierającym czy ludziom porzuconym przez bliskich. Od 1962 r. zaczęli odwiedzać kraje Europy Środkowej i Wschodniej.

1. „Do Taizé przybywa się jak do źródła” (Jan Paweł II, Taizé, 1986 r.)

Pod koniec lat 50. ubiegłego stulecia do Taizé zaczęło przybywać coraz więcej młodych ludzi, aby we wspólnej modlitwie, poprzez refleksję, ciszę, pogłębiając źródła wiary, odkrywać sens swego życia. Goszczenie innych zawsze było istotną częścią życia wspólnoty. Obecnie tygodniowe rekolekcje młodych na wzgórzu Taizé organizowane są przez cały rok (z wyjątkiem ostatniego tygodnia roku, kiedy to odbywają się Europejskie Spotkania Młodych). Tydzień po tygodniu młodzi ludzie z różnych stron świata przyjeżdżają, aby poznać życie wspólnotowe, aby poprzez wspólną modlitwę, spotkania z braćmi oraz z osobami z innych krajów, uczyć się tolerancji i otwartości wobec różnorodnych tradycji chrześcijańskich i kulturowych, torować drogę do jedności, budować przyszłość pełną pokoju. Latem są tygodnie, kiedy ponad pięć tysięcy młodych z 75 krajów bierze udział w takiej przygodzie duchowej.

W czasie rekolekcji młodzi zakwaterowani są głównie w namiotach, czasem w malutkich pokojach. Każdy uczestnik pokrywa wydatki związane z wyżywieniem i zakwaterowaniem. Udział w kosztach jest zróżnicowany według możliwości każdego pielgrzyma i sytuacji gospodarczej poszczególnych krajów (np. w 2005 r. Polacy płacą od 3,00 do 4,50 euro za dzień). W momencie przybycia do Taizé każdy młody człowiek wybiera grupę, w której chce spędzić najbliższe dni. Do wyboru są: grupa pracy, w której każdy otrzymuje jakieś zadania praktyczne związane z przygotowaniem i wydawaniem posiłków, utrzymaniem czystości, itp.; grupa chóru i grupa ciszy. Ramowy program dnia spędzonego na wzgórzu Taizé wygląda następująco:

8.30 – modlitwa poranna, śniadanie

10.15 – wprowadzenie biblijne i chwila ciszy

12.20 – modlitwa popołudniowa, obiad

15.30 - spotkania w małych grupach

17.15 – podwieczorek

17.45 – spotkania w grupach tematycznych

19.00 – kolacja

20.30 – modlitwa wieczorna

Codziennie istnieje możliwość uczestniczenia w Eucharystii (przed modlitwą poranną) oraz skorzystania z sakramentu spowiedzi świętej. W niedzielę, o godzinie 10.00, odbywa się uroczysta Msza Święta, a o 20.30 wspólna modlitwa kończąca rekolekcje.

Modlitwa jest podstawą tychże spotkań. Codziennie jeden z braci spotyka się z grupą i wygłasza wprowadzenie biblijne. Następnie młodzi spotykają się

w małych, międzynarodowych grupkach, aby rozważać teksty mówiące o źródłach wiary, by chwalić Boga śpiewem i w milczeniu. Istotnym elementem modlitw braci ze wspólnoty Taizé są pieśni zwane kanonami. Są to krótkie, proste wersety wyrażające jakąś istotną prawdę np.: „Wystawiajcie Pana”, „Laudate omnes gentes”, „El Senyor”. Wielokrotnie powtarzane zwroty podkreślają medytacyjny charakter modlitwy. Według braci modlitwa jest siłą zdolną przeobrazić człowieka, jest mocą, która nie pozwala przymykać oczu na zło. To właśnie z modlitwy czerpiemy energię do walki z przeciwnościami, do walki o godne życie.

Każdego roku tysiące młodych ludzi przybywa do Taizé, aby odnaleźć pokój serca, aby uczyć się wzajemnego szacunku, zrozumienia, aby odkryć odpowiedź na pytanie „po co żyć?”. Wspólna praca i modlitwa pozwalają obalać różnorakie bariery dzielące młodych ludzi, np.: barierę anonimowości (w Taizé przyjaźnie bywają nawiązywane np. w kolejce po posiłek), barierę uprzedzeń. Rozmowy w międzynarodowych grupach pogłębiają wzajemne zrozumienie między narodami, wyznaniem. Młodzi pielgrzymi uczą się tolerancji i nie przestają modlić się o pokój na świecie. Różnorodność języków nie stanowi tu żadnej przeszkody. Otwarcie na to, co nieznanne, pozwala odkryć całe bogactwo Bożych darów. Tydzień spędzony wspólnie z braćmi i rówieśnikami z całego świata pozwala zrozumieć, że również w codzienności może objawić się miłość Chrystusa. Bracia zachęcają młodych, aby stali się twórcami pokoju i pojednania, tam gdzie żyją i mieszkają, na terenie swych miast, wsi, wspólnot parafialnych. Spotkania w Taizé mają być przygotowaniem do podjęcia działań we własnym środowisku.

2. Europejskie Spotkania Młodych

Pod koniec każdego roku wspólnota Taizé organizuje spotkanie w jednym z większych europejskich miast. Biorą w nim udział tysiące młodych ludzi ze wszystkich stron świata. Europejskie Spotkania Młodych poświęcone są modlitwie o pokój, pojednanie i przebaczenie. Założyciel wspólnoty brat Roger na każde spotkanie pisze list, który tłumaczony jest na wiele języków, a następnie wnikliwie analizowany przez pielgrzymów. Pierwsze spotkanie odbyło się w Paryżu w 1978 r. Od 1989 r., czyli od momentu obalenia komunizmu i otwarcia granic, spotkania młodych odbywają się także w krajach Europy Środkowej i Wschodniej. W Polsce spotkania te odbyły się trzykrotnie, w 1989 r. i 1995 r. we Wrocławiu oraz w 1999 r. w Warszawie.

Sylwestrowo-noworoczne spotkania są punktem kulminacyjnym wielomiesięcznych przygotowań, zarówno dla tych, którzy w swoim mieście przyjmują gości, jak i dla młodych, którzy przyjeżdżają na te spotkania. Każde jest kolejnym etapem „Pielgrzymki Zaufania przez Ziemię”.

Pod względem organizacyjnym każdy taki zjazd młodzieży wygląda podobnie. Pielgrzymów goszczą wspólnoty parafialne z danego miasta i najbliższej okolicy. Młodzi nocują u rodzin, bądź w miejscach zbiorowego zakwaterowania np.: w szkołach, internatach, salach gimnastycznych czy katechetycznych. Centralnym miejscem

Tab. 1.
Miejsca, w których odbywały się Europejskie Spotkania Młodych

Rok	Miasto
1978	Paryż
1979	Barcelona
1980	Rzym
1981	Londyn
1982	Rzym
1893	Paryż
1984	Kolonia
1985	Barcelona
1986	Londyn
1987	Rzym
1988	Paryż
1989	Wrocław
1990	Praga
1991	Budapeszt
1992	Wiedeń
1993	Monachium
1994	Paryż
1995	Wrocław
1996	Stuttgart
1997	Wiedeń
1998	Mediolan
1999	Warszawa
2000	Barcelona
2001	Budapeszt
2002	Paryż
2003	Hamburg
2004	Lizbona

Źródło: www.taize.of.pl

spotkań są hale wystawowe i sportowe, mogące pomieścić jednocześnie kilka tysięcy osób. Często są to pawilony budowane na potrzeby wystaw EXPO, które w czasie trwania ESM służą jako miejsca wydawania i spożywania posiłków, czy sale modlitw.

Plan każdego dnia jest podobny (z wyjątkiem Sylwestra i Nowego Roku) i przedstawia się następująco: po śniadaniu, odbywają się w parafiach modlitwy poranne, a następnie spotkania w małych, międzynarodowych grupach. Uczestnicy czytają i rozważają fragment listu brata Rogera oraz wybrany tekst biblijny i próbują odpowiedzieć na pytania sformułowane przez założyciela wspólnoty Taizé. Po obiedzie rozpoczyna się modlitwa z jednym z braci z Taizé, a później warsztaty tematyczne. Są to zarówno spotkania dyskusyjne, poruszające problemy wiary, powołania, mające pomóc młodemu człowiekowi odpowiedzieć na pytanie: „Czego Bóg ode mnie oczekuje?” jak też spotkania z kulturą, historią, muzyką i tradycjami kraju – gospodarza ESM. Często połączone są ze zwiedzaniem zabytkowych miejsc, muzeów czy spotkaniem z wybitnymi pisarzami, pieśniarzami, politykami. Ok. godziny 18.00 wydawany jest posiłek wieczorny. Zaraz po nim odbywa się modlitwa z medytacją w obecności brata Rogera, a potem modlitwa wokół krzyża.

Porządek spotkań jest nieco inny 31 grudnia. O godzinie 15.00 organizowane są spotkania w grupach narodowych lub regionalnych. Dla Polaków spotkanie to od lat prowadzi brat Marek – ksiądz, pierwszy Polak należący do wspólnoty Taizé, a Eucharystię koncelebruje bp Henryk Tomasik – duszpasterz młodzieży. Po kolacji i wieczornej modlitwie pielgrzymi wracają do goszczących ich parafii, gdzie

o godzinie 23.00 rozpoczyna się modlitwa o pokój na świecie, a po niej „święto narodów”. Nowy Rok młodzi witają zabawą, połączoną z prezentacją własnych krajów. Przedstawiciele każdej narodowości przedstawiają zwyczajowe tańce i śpiewy, zachęcając pozostałych uczestników do wspólnej zabawy. „Święto narodów” często trwa „do białego rana”.

Pierwszego stycznia po śniadaniu młodzi wraz z rodzinami, które ich przyjmują, uczestniczą we wspólnej liturgii. Kolejnym punktem programu jest uroczysty obiad. Wszyscy pielgrzymi, nawet mieszkający w miejscach zbiorowego zakwaterowania, zapraszani są przez rodziny na noworoczny posiłek. Później młodzi wyruszają w drogę powrotną. Pielgrzymi wracają do domów umocnieni wewnątrz, pokrzepieni duchowo.

Europejskie Spotkanie Młodych jest ukoronowaniem „*Pielgrzymki Zaufania przez Ziemię*”, do której przygotowania rozpoczynają się wkrótce po świętach Wielkiej Nocy, kiedy to bracia ogłaszają, w którym mieście odbędzie się kolejne spotkanie. W Polsce punktów przygotowań jest ponad dwieście. Młodzi ludzie wspierani przez duszpasterzy przygotowują duchowo siebie i swoich rówieśników na spotkanie z braćmi z Taizé. Zapraszają na wspólne modlitwy, śpiewy, przyjmują zgłoszenia chętnych do udziału w ESM oraz organizują podróż. Dla wielu kontakt z braćmi, życzliwość i bezinteresowna pomoc ze strony gospodarzy, spotkania z rówieśnikami z całej Europy i świata, wspólne modlitwy, wymiana poglądów owocują zaangażowaniem we własnych wspólnotach parafialnych. Dzięki temu powstało wiele grup modlitewnych, organizacji pomagających dzieciom, osobom starszym, niepełnosprawnym. Niejeden młody człowiek na Europejskim Spotkaniu Młodych odkrył swe powołanie.

3. XXVII Europejskie Spotkanie Młodych w Lizbonie

W 2004 r. Europejskie Spotkanie Młodych odbyło się w Lizbonie. Do stolicy Portugalii przyjechało ok. 40 tys. młodych ludzi. Tradycyjnie najwięcej było Polaków – ok. 6 tys. Większość z nich pokonała dystans 3500 kilometrów, spędzając trzy dni i dwie noce w autokarze. Wielu skorzystało z gościnności francuskich parafii i szkół, które przyjęły pielgrzymów na jedną noc. Do Lizbony przybyły także liczne grupy młodzieży z Rumunii, Serbii, Słowenii, Litwy, Włoch, Hiszpanii i innych krajów europejskich. Tysiące młodych ludzi zjawili się w stolicy Portugalii, aby wspólnie modlić się o pokój na świecie, dyskutować, nawiązywać nowe znajomości i bawić się. Podczas spotkania, trwającego od 28 grudnia 2004 r. do 1 stycznia 2005 r., rozważano list brata Rogera pt.: *Przyszłość pełna pokoju*, w którym założyciel wspólnoty Taizé pisał między innymi o budowaniu pokoju, o przebaczeniu, radości, prostocie serca i nadziei na przyszłość.

Wszyscy pielgrzymi zostali ugoszczeni przez portugalskie rodziny, nikt nie musiał nocować w miejscach zbiorowego zakwaterowania. Portugalczycy zachęceni przez tzw. „permanentów”, czyli przez osoby organizujące to spotkanie, licznie zgłaszali chęć przyjęcia młodych ludzi. Hasła „Wpuść Europę do domu” i „Tylko dwa metry

kwadratowe wystarczą, aby przyjąć do domu jednego młodego” zaowocowały i ku zdziwieniu samych organizatorów nie było potrzeby szukania dodatkowych miejsc noclegowych. Lizbona stanowi w tym względzie chlubny wyjątek. Taka sytuacja zdarzyła się wcześniej tylko podczas spotkań, które miały miejsce w Polsce. Młodzież zamieszkała w domach zlokalizowanych na obszarze 200 parafii stolicy Portugalii i okolicznych miasteczek. Niektórzy mieszkali ponad 60 km od centrum i do hal FIL musieli dojeżdżać metrem, autobusami lub pociągami. Centrum spotkań, dialogu i modlitwy stanowiły hale wybudowane w 1998 r. z okazji wystawy EXPO. Tam odbywały się modlitwy popołudniowe i wieczorne, spotkania tematyczne i Msze Święte. Hale FIL służyły także jako miejsce wydawania i spożywania posiłków.

Pielgrzymi zostali przyjęci z wielką serdecznością. Portugalczycy słyną z otwartości i gościnności. Papież Jan Paweł II w liście skierowanym do uczestników spotkania napisał: „*miasto, do którego przyjechaliście, jest otwarte na świat. Obyście i wy stawali się otwarci na waszych braci z innych kultur, aby zmieniać planetę w społeczeństwo coraz bardziej braterskie.*” Rzeczywiście życzliwości, dobroci i prostoty serca można się uczyć od mieszkańców Portugalii. Młodzi Europejczycy, mimo różnic kulturowych, językowych, przez pięć wspaniałych dni na przełomie roku 2004/2005 stanowili jedność.

Europejskie Spotkania Młodych pozwalają budować podwaliny światowej harmonii i zgody między narodami. Pielgrzymów gromadzi idea pokoju, sprawiedliwości i solidarności, którą po powrocie do domów próbują wprowadzać w życie i przekazywać innym. Takie spotkania są dla wielu znakiem nadziei.

Bibliografia

Dorosz K., 2004,

W Taizé, „Miejsca Święte”, 1 (83), s. 36-39.

Jackowski A., Sołjan I. (red.), 2000,

Szlaki pielgrzymkowe Europy. Leksykon, Wydawnictwo Znak, Kraków.

Jakimowicz M., 2005,

Dwa metry kwadratowe Lizbony, „Gość niedzielny”, 2, s. 30-31.

Kozakiewicz B., 1999,

Błękit, złoto i kamienne koronki, „Miejsca Święte”, 7 (31), s. 34-38.

Kozakiewicz B., 1999,

Portugalia moja miłość, „Miejsca Święte”, 7 (31), s. 39-41.

List z Taizé na rok 2003 „Bóg zawsze kocha”, 2003,

Ateliers et Presses de Taizé, Taizé.

List z Taizé na rok 2004 „U źródeł radości”, 2004,

Ateliers et Presses de Taizé, Taizé.

List z Taizé na rok 2005 „Przyszłość pełna pokoju”, 2005,

Ateliers et Presses de Taizé, Taizé.

Pasek Z. (red.), 1997,

Miejsca święte. Leksykon, Wydawnictwo Znak, Kraków.

Taizé – Pielgrzymka Zaufania przez Ziemię, 1992,

Ateliers et Presses de Taizé, Taizé.

Taizé [na:] www.taize.fr

Taizé [na:] www.taize.of.pl

The Taizé Pilgrimage of Trust on Earth (SUMMARY)

Taizé is a tiny village in central France. The settlement hosts the international ecumenical community established by Brother Roger in 1940. Currently, the community has more than a hundred friars, Catholic and Protestant, representing more than 25 nationalities. The brothers are committed to celibacy, life of charity and simplicity. The community lives by its own work accepting no donations or personal inheritance. Some of the brothers live and work at Taizé while others help the needy in the poorest corners of Africa, Asia and South America. The essence of the community's activity is deepening the communion with God through individual prayer, common singing and sowing the seed of peace, trust and hope among young people. The brothers conduct weeks of spiritual exercises to help discover the meaning of life.

Since 1950s, young people have been flocking to Taizé from all countries of Europe and the world to exchange thoughts and views, to pray and sing together and to discover answers to the question: "What to live for?" One can spend the whole week in silence to find inner peace and hope through personal meditation. Others meet in topical groups and discuss various issues, such as art, poetry, music, world peace, voluntary work, international relations, culture and tradition of other countries, etc. Taizé brothers are available for private meetings with the participants to talk about their personal problems and dilemmas of life.

The brothers also organise European Youth Meetings. Beginning in 1978, every year around New Year's time, thousands of young people gather in a selected large European city to jointly pray for peace, reconciliation and forgiveness. Last year, some forty thousand youth met in Lisbon on 28 December and stayed there until the New Year's Day.

Alicja Andryszczak, mgr
Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej
Uniwersytet Jagielloński
Kraków

